

Säädöshankepäätös

7.5.2024

Perustiedot	
Hankkeen nimi	HE Hallituksen esitys laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi (Liikenteen data-avaruus II)
Diaarinumero	VN/12230/2024
Hankenumbero	LVM015:00/2024 Liikenteen ja logistiikan tietosäätelyn päivitys, data-avaruus, osa 2.

Aikataulu	
Hankkeen toimikausi	7.5.2024 – 31.12.2025
EU-säädöksen täytäntöönpanon määräaika	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2661, annettu 22 päivänä marraskuuta 2023, tieliikenteen älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönoton sekä tieliikenteen ja muiden liikennemuotojen rajapintojen puitteista annetun direktiivin 2010/40/EU muuttamisesta (jäljempänä uudistettu ITS-direktiivi) tulee saattaa kansallisesti voimaan 21.12.2025 mennessä (Art. 2, 1. kappale).

Kuvaus	
Hankkeen keskeinen sisältö	Hankkeessa toteutetaan pääministeri Orpon hallituksen tavoitteita hyödyntää täysimääräisesti uusien teknologioiden ja digitalisaation tarjoama potentiaali. Hankeen tavoitteena on varmistaa hallitusohjelman mukaisesti, että: ► tietosäätely tukee Suomen digitaalisen kompassin asettamaa digitalisaatiokehityksen ja datatalouden etenemissuuntaa ja tavoitteita,

Kuvaus

- ▶ sääntely edistää tarkoituksenmukaisella tavalla liikenteen ja liikennejärjestelmän digitalisaatiota ja systeemistä muutosta ja
- ▶ sääntely tukee mahdollisimman tehokkaasti liikenteen, liikkumisen ja logistiikan toimialan edellytyksiä hyödyntää dataa, ottaa käyttöön uusia, automaatioon ja tekoälyn hyödyntämiseen perustuvia teknisiä ratkaisuja, kehittää uusien digitaalisten palvelujen tarjontaa sekä varmistaa toimintaympäristön turvallisuus ja luotettavuus.

Hankkeessa kehitetään liikenteen tietoa koskevaa sääntely-ympäristöä tukemaan kokonaisvaltaisemmin hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Hankkeessa toteutetaan myös tarvittavat muutokset liikennepalvelulain tietosääntelyyn, jotka perustuvat EU:ssa vuoden 2023 lopussa hyväksytyyn uudistettuun ITS-direktiiviin. Samalla huomioidaan sellaiset ITS-direktiivin täytäntöönpanoasetuksista johtuvat tarpeet, joita ei ole vielä käsitelty kansallisessa sääntelyssä. Nämä liittyvät erityisesti komission delegeoituun asetukseen 2022/670 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/40/EU täydentämisestä tosiaikaisia liikennetietoja koskevien EU:n laajuisten palvelujen tarjoamisen osalta.

Hankkeessa muun muassa kirkastetaan liikenne-, liikkumis- ja logistiikkadatan jakamista ”yhden luukun” periaatteella palvelevan kansallisen yhteyspisteen toiminta ja sitä tukemaan mahdollisesti tarvittava täydentävä ja muutettava sääntely. Selvitystyössä mm. arvioidaan, voitaisiinko kansallisen yhteyspisteen hallinnointi, kehittäminen ja ylläpito antaa suoraan liikenteenohjausyhtiö Fintrafficin tehtäväksi, ja olisiko tämän tehtävän rahoittamiseksi luotavissa jokin tasapuolinen ja syrjimätön rahoitusmalli.

Lisäksi hankkeessa selvitetään, kuinka lainsäädäntö voi tukea alan yhteistyömenettelyjen tukemista ja yhteisiä datan saatavuutta edistäviä mekanismeja.

Hankkeen tietosääntelyä laadittaessa tullaan huomioimaan täysimääräisesti EU:n tietosuojasääntely sekä kansallinen

Kuvaus

tietosuojaan liittyvä yleislainsäädäntö. Myös tekoälyn mahdolliset käyttötapaukset ja tekoälyn käyttöön liittyvä EU-sääntely pyritään huomioimaan.

Hankkeessa arvioidaan tie- ja katuverkon tietojärjestelmästä annetun lain (2003/991), tie- ja katuverkon tietojärjestelmään tallennettavista ominaisuustiedoista annetun Valtioneuvoston asetuksen (997/2003), tieliikennelain (2018/729) sekä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (2005/503) tietosääntelyä käsittelevien säännösten toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta suhteessa EU-sääntelystä johtuviin uusiin velvoitteisiin sekä tarkistetaan näiden sisältöä tarvittavilta osin.

Hankkeen valmistelussa tullaan tarvittavilta osin huomioimaan ympäristöministeriön säädöshanke kaavojen toteuttamisen ja katujen kunnossapidon lainsäädännön uudistamisesta (YM074:00/2023), jotta voidaan varmistua, että tietosääntelyä koskevat velvoitteet ja toimintapuitteet muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden valmisteltavien säädösten kesken.

Tavoitteena on, että uusi, annettava sääntely tulisi voimaan 1.1.2026

Tietosääntelyn päivityshanke liittyy myös liikennealan digitaalisen kaksosen kehitystyöhön. Pyrkimyksenä on varmistaa, että liikennejärjestelmän toiminnan kannalta keskeisten sidosryhmien (ml. mm. muut viranomaistoimijat) digitaalinen infrastruktuuri sekä toiminta kyetään integroimaan tarkoituksenmukaisella tavalla osaksi liikennejärjestelmän digitaalisen kaksosen muodostamaa tieto-, palvelu- ja järjestelmäkokonaisuutta.

Yhteydet	
Säätelyperusta	EU-direktiivin täytäntöönpano Kansallisesta säätelytarpeesta johtuva säädös
Suhde hallitusohjelmaan; toimenpidealue	Kasvun kaava
Hanke liittyy muuhun lainsäädäntöön	Hanke on toinen osa LVM:n Liikenteen ja logistiikan tietosäätelyn päivitystä (data-avaruus –hanke, osa 1, LVM054:00/2023).
Kuuluu Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan	☐ Ei ☐ Ehkä ☒ Kyllä Ahvenanmaan maakunnan itsehallintolain 18 §:n 21 kohdan mukaan teitä ja tieliikennettä koskevat asiat kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan. Näin ollen ITS- direktiivin soveltaminen tieliikennettä koskevilta osin määräytyy Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan maakunnan itsehallintolain (1144/1991) perusteella. Siltä osin, kun ITS-direktiivissä säädetään muiden liikennemuotojen rajapinnoista, huomioitavaksi tulee, että kauppamerenkulkuun ja ilmailuun liittyvät asiat kuuluvat valtakunnan toimivaltaan, kun taas raideliikenneasiat ovat puolestaan Ahvenanmaan maakunnan omassa lainsäädäntövallassa.

Vaikutukset	
Keskeiset vaikutuslajit	Liikenteen digitalisaatio ja tiedon saatavuuden edistäminen hyödyttävät suomalaista yhteiskuntaa, liikennealaa ja kansalaisia edistämällä liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta, kestävää kehitystä, multimodaalisia palveluita ja uusien digitaalisten liikkumispalvelujen ja tähän liittyvän markkinan kehittymistä. Tietosäätelyllä mahdollistetaan automaatioon, tekoälyyn ja koneoppimiseen perustuvia uusien palveluita ja teknologisia ratkaisuja liikennesektorilla. Hankkeella pyritään myös yhdenmukaistamaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tiedon hallintaa sekä tähän liittyviä prosesseja resurssien kustannustehokkaan

Vaikutukset	
	<p>kohdentamisen ja käytön lisäämiseksi, hallinnonalan ja siihen keskeisesti liittyvien sidosryhmien vuorovaikutuksen tiivistämiseksi digitalisaatioon ja datan hallintaan liittyvässä toiminnassa sekä luomaan edellytyksiä johdonmukaiselle tiedolla johtamiselle.</p> <p>Hankkeessa tullaan arvioimaan direktiivin toimeenpanon vaikutukset julkistalouteen, viranomaisiin, yrityksiin (ml. kiinteistöt) ja eri ihmisryhmiin yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Hankkeessa tullaan tarvittaessa arvioimaan direktiivin vaikutukset liikennejärjestelmän saavutettavuuteen, liikenneturvallisuuteen ja ympäristöön.</p>
Julkistaloudelliset vaikutukset	<p>☐ Ei ☒ Kyllä</p> <p>Direktiivi asettaa uusia velvoitteita kunnille varmistaa liikenteeseen ja liikkumiseen liittyvien tietojen digitaalinen käytettävyys ja saatavuus teknisesti määritetyssä, yhteen toimivassa muodossa. Velvoitteiden toimeenpano edellyttää kuntatoimijoilta resurssointia.</p>

Käsittely	
Budjettilaki	<p>☐ Ei ☐ Kyllä ☒ Ei vielä tiedossa</p>
Kiireellinen	<p>☒ Ei ☐ Kyllä</p>
Sidosryhmätoiminta ja lausuntokierroksen ajankohta	<p>Hankkeen alkamisesta on jo alustavasti viestitty sidosryhmille ITS-direktiivin uudistamista koskeneen EU-valmistelutyön yhteydessä sekä LVM:n liikenteen ja logistiikan tietosäätelyn päivittämistä koskeneen data-avaruus, osa 1 –hankkeen (LVM054:00/2023) puitteissa.</p> <p>Laadittavasta hallituksen esitysluonnoksesta järjestetään lausuntokierros keväällä 2025.</p> <p>Sidosryhmille järjestetään mahdollisia teemakohtaisia keskustelutilaisuuksia asiakokonaisuuksista, joiden osalta</p>

Käsittely	
	katsotaan tarkoituksenmukaiseksi käydä vuoropuhelua sidosryhmien kanssa jo ennen virallista lausuntokierrosta. Lisäksi voidaan järjestää tarpeen mukaan sidosryhmille tarkoitettuja yleisiä hankkeen etenemisen seurantatilaisuuksia.
Viestintä	LVM:n viestintäkanavat sekä Valtioneuvoston hankeikkuna.
Perustuslakivaliokunnan lausunto	☒ Ei ☐ Ehkä ☐ Kyllä
Kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunta (Kuthanek)	☐ Ei ☒ Kyllä ☐ Ei vielä tiedossa
Istuntokausi/esittelyviikko	Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle alkusyksystä 2025 budjettilain aikataulun mukaisesti. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, tuleeko säädöshankkeella olemaan budjettivaikutuksia. Asia selviää hankevalmistelun puitteissa. Tästä johtuen hankkeen valmisteluajataulu on määritetty niin, että lakiehdotus on mahdollista tarvittaessa käsitellä myös budjettilakeja koskevan aikataulun mukaisesti.

Hankkeen vastuu- ja yhteyshenkilöt	
Vastuuhenkilö / yksikkö	Lainsäädäntöneuvos Kirsi Miettinen, tieto- ja turvallisuusosaston automaatioyksikkö
Tukivirkahenkilö(t)	TIO/TAU: Antti Paasilehto, Atte Riihelä (09/2024 saakka), Janne Hauta TIO/TTI: Laura Lassila VPO: Atte Riihelä (09/2024 lähtien) KOO/KVK: Taru Pakkanen Säädösvalmisteluavustaja: Heidi Malinen / Sona Kapur
Valmistelusta vastaava yksikön johtaja / yksikkö	Saara Reinimäki, automaatioyksikkö

Hankkeen vastuu- ja yhteyshenkilöt

Valmistelusta vastaava osaston päällikkö / osasto	Laura Eiro, tieto- ja turvallisuusosasto
Valmistelutapa	Virkavalmistelu